

بازارگهري پيشه و تواناکاني ژنان له بهرنامه تهلهفزيوئيه كورديه كاندا

نوسيبه فريخ عبدالقادر^١، نهزاکهت حسين حمه سعيد^٢

^١بهشي راگهياندن ، کوليجي زانسته مروفايه تيه کان، زانکوی سلیمانی، شاری سلیمانی، هه ریمی کوردستان، عێراق

Corresponding author's e-mail: nusaiba.abdalqadir@univsul.edu.iq

پوخته

ئامانجی سه ره کی ئەم توئینیه وهیه ده رخستی رۆئی بهرنامه تهلهفزيوئيه له برههوان به تواناکانی ژنان، ده رخستی رۆئی بهرنامه تهلهفزيوئيه له دۆزینه وهیه بازار بۆ پيشه و تواناکانی ژنان، ده رخستی ئاستی پشت بهستی ژنان به بهرنامه تهلهفزيوئيه بۆ برههوان به پيشه و تواناکانیان، ده رخستی رۆئی بهرنامه تهلهفزيوئيه کوردیه کان له برههوان به تواناکانی ژنان، ده رخستی رۆئی بهرنامه تهلهفزيوئيه کوردیه کان له دۆزینه وهیه بازار بۆ پيشه و تواناکانی ژنان، ده رخستی ئاستی پشت بهستی ژنان به بهرنامه تهلهفزيوئيه کوردیه کان بۆ برههوان به تواناکانیان بۆ دۆزینه وهیه بازار بۆ پيشه کانیا، به مه بهستی به دیه پینانی ئەم ئامانجانە توئیه ران پشتی به جوری توئینیه وهیه وه سفی به ستوه، میتۆدی رووپیوی به کارهیناوه که گونجاوه له گه ل شیاوژی توئینیه وه که ی، توئیه ران فۆرمی راپرسی دروستکردوه بۆ کۆکردنه وهی داتاگان فۆرمه که له (٣) نه وه ر پیکهاتبوو که (٢٧) برگه ی له خوگرتهبوو، هاوکات به شیکي دیکه ی فۆرمه که تایبته بوو به وه رگرتنی زانیاری گشتی له بهرتوئیه کان که تیدا (٨) پرسیا ریان ئاراسته کرابوو. به و جو ره زانیاری له بهرتوئیه کان وه رگهراوه، سه رجه م ژنانی خاوه ن پيشه له هه ر دوو پارته ی سلیمانی و هه له بجه وه رگهراون، که ژماره یان (١٣٠) ژنی خاوه ن پيشه بوون، له و ژماره یه (١٠٠) فۆرم به دروستی گه راونه ته وه کاریان له سه ر کراوه، توئینیه وه که چه ند ئامرازیکی ئاماریشی بۆ شیکردنه وه و لیکدانه وه ی ئه نجامه کان به کارهیناوه. له گرنگترین ئه و ده رته نجامانه ی ئەم توئینیه وه یه پینی گه یشتوه وه، ته له فزیوئیه کوردیه کان هه و ل ده دن گرنگی و بایه خ به دن به ئاستی ژنان ئه ویش له رینگه ی دانانی چه ند بهرنامه ی تایبته به تواناکانی ژنان و خسته نه گه ری پيشه کانیا، بهرنامه تهلهفزيوئيه کوردیه کان رۆئیان هه بووه له ده رخستی توانا و پيشه کانی ژنان له لایه ک و تواناکانی وه رگه ره کان و خسته نه گه ریان له لایه کی تر.

کللی ووشه کان: (رۆل، بهرنامه، تهلهفزيوئيه، بازار، پيشه، توانا، ژن)

گۆفاری زانکوی هه له بجه: گۆفاریکی زانستی ئە کادیمیه زانکوی هه له بجه ده ری ده کات	
DOI Link	http://doi.org/10.32410/huj-10444
رینکه وه ته کان	رینکه وه تی وه رگرتن: ٢٠٢٢/٨/١٠ رینکه وه تی به سه ندردن: ٢٠٢٢/٨/٣١ رینکه وه تی بلا و کردنه وه: ٢٠٢٢/١٢/٣٠
ئیمه یلی توئیه ر	nusaiba.abdalqadir@univsul.edu.iq
مافی چاپ و بلا و کردنه وه	© ٢٠٢٢ نوسيبه فريخ عبدالقادر، پ. د. نهزاکهت حسين حمه سعيد، گه یشتن به م توئینیه وه یه کراوه یه له ژنیر ره زامه ندی 4.0 CCBY-NC_ND

ملخص:

ملخص البحث تهدف هذه الدراسة إلى بيان دور البرامج التلفزيونية في تحسين قدرات المرأة، وبيان دور البرامج التلفزيونية في إيجاد أسواق لمهن المرأة وقدراتها، وبيان مستوى اعتماد المرأة على البرامج التلفزيونية لتطوير حياتها المهنية وقدراتها لإيجاد أسواق لمهنها. ولتحقيق هذه الأهداف، اعتمدت الباحثتان على المنهج الوصفي للبحث، مستخدما أساليب المسح التي تتوافق مع طريقة إجراء البحث، وقام الباحثتان بتصميم نموذج للمسح وجمعه، تكون نموذج البيانات من (3) محاور تحتوي على (27) سؤال، بينما كان الجزء الآخر من النموذج خاصا بتلقي المعلومات العامة، وتضمنت (8) أسئلة. وتم جمع المعلومات للمشاركات في الاستطلاع من جميع المهنيات في محافظتي السليمانية و حلبجة، وذعت الاستمارة على (130) امرأة صاحبت مهنة، أعيدت منهن 100 بشكل صحيح، واستخدمت الدراسة الوسائل الإحصائية المناسبة لاستخراج النتائج وتحليلها. ومن أهم نتائج هذا البحث التلفزيون الكردية يحاول الاهتمام بمستويات المرأة وتحديدًا من خلال وضع برامج مخصصة لقدرات المرأة وحياتها المهنية، و البرامج التلفزيونية الكردية لها دورا في إظهار قدرات المرأة من جهة وقدرات المتلقين وتشغيلها من جهة أخرى.

Abstract

The main objective of this study is to show the role of television programs in promoting women's abilities, to demonstrate the role of television in creating marketplaces for women's professions and skills, and to indicate the measure to which women relied on television. Women's abilities focus on the implications of Kurdish television in locating markets for women's professions and the degree to which women rely on Kurdish television to help them develop their abilities. The researcher created a survey form to collect data. The form consisted of three topics and 27 items. The other part of the form was dedicated to obtaining general information from the respondents, in which eight questions were asked. The data were collected from all women entrepreneurs in both provinces of Suleimani and Halabja; 100 forms were returned correctly. The research used several statistical tools to analyze and interpret the results.

Among the most important findings of this study, Kurdish televisions try to pay attention to women's level by establishing several programs dedicated to women's abilities and promoting their professions.

Keywords: Role, Program, Television, Market, profession, Ability, Women

پیشەکی:

بەرنامەى تەلەفزیۆنى بابەتییكى تەلەفزیۆنییە پەخش دەكریت بە تۆماركردن یان بە راستەوخۆ، وە كاتییكى دیاریكراوى بۆ دەست نیشان دەكریت لە كاتەكانى پەخشى تەلەفزیۆن یان كەناله تەلەفزیۆنیەكان (stringfixer.com, Television_programme,2022). كاركردن ئامرازیکە لای ژنان بۆ سەلماندنی خود و هیژ و پیشە و توانا و دەرختنی كەسیتی خۆیان، وەك تاكیک كە خاوەنى ماف و ئەركی خۆیەتی بە كاریدەهینیت، چونكە كاركردنی ژنان لە دەرەوهی مأل دەبیتە هۆی پینگەیه كی گرنگ لە ناو خێزان و كۆمەلگادا، هەر ئەو كاركردنەیان دەبیتە هۆی گەشەپیدانی كەسیتیان و دۆزینەوهی خۆیان و هەستكردنیان بەوهی كە تاكییكى بەرھەمھینن لە ناو كۆمەلگا و دەتوانن بەرامبەر بەرپەستەكانی ژیان ببنەوه، ئەگەر بە تەنھاش بن.

لە رینگەى ناوئیشانی ئەم توێژینەوهیە توێژەران وەلای ئەو پرسیارانە دەدانەوه و بۆیان دەرەكەوتیت كە تا چەندە بەرنامە تەلەفزیۆنیەكان رۆئیان هەبوو لە برەودان بە پیشە و تواناكانی ژنان.

بە گەرانیەوهمان بۆ كتیبخانە و سەرچاوە زانستیەكان لە هەریمی كوردستان دەرەكەوتیت، كە برەودان بە پیشە و تواناكانی ژنان لیکۆئینەوهی قول و فراوانی لەبارەوه نەكراوه، ئەمەش بایهی ئەم توێژینەوه زیاتر دەكات، ژنانی خاوەن پیشە دەتوانن سود لەم توێژینەوهیە ببینن و رێ نیشانەریك دەبیت بۆیان، بۆ برەودان بە پیشە و تواناكانیان لە رینگەى بەرنامە تەلەفزیۆنیەكان. ئاشكرايه كە توێژینەوهی زانستی كاریكی گەرە و گرنگ و سەختە، توێژەران لە ئەنجامدانی ئەم توێژینەوهیەدا رۆوبەرۆوی چەندین ئاستەنگ بوونەتەوه.

بەشى یە كەم: میتۆدنامە

۱. كیشەى توێژینەوه كە:

كاركردنی ژنان و دەرختنی پیشە و تواناكانیان لە بازارگەریدا نوێیە و لەم سالانەى داویدا دەرکەوتوو. كیشەى ئەم توێژینەوهیە لەوهوه سەرچاوە دەگریت، كە ناروونیه ك هەیه لەوهی كە بەرنامە تەلەفزیۆنیە كوردییەكان لە هەریمی كوردستان تا چەند رۆئیان هەبوو لە برەودان بە پیشە و تواناكانی ژنان و دۆزینەوهی بازار بۆ كالا و شمه كەكانیان، تا چەند ژنان سودیان ببینووه لەبەرنامەى تەلەفزیۆنیە كوردییەكان بۆ ناساندنی تواناكانیان، ئەنجامدانی ئەم توێژینەوهیە ئاوردانەوهی زانستیە و پێویستە بۆ تیگەیشتن لە پەيوەندى نیوان پیشە و تواناكانی ژنان بە بازارگەرى و ئەم توێژینەوهیە لەو بابەتە دەكۆئیتەوه.

۲. گرنگی توێژینەوه كە:

ئەم توێژینەوهیە بە شپۆهیه كی گشتی گرنگی هەیه:

1. بۆ كۆمەلگە و كەناله كان و بازارگەنه كان و بەكاربەرانى شمه ك و خزمەتگوزاریه كان.
2. دەبیتە سەرچاوهیه كی زانستی بۆ توێژەران و خوتندكارانی دیکه، هەرۆهها بۆ دەولەمەند كردنی كتیبخانەى ئەكادیمی كوردی و سودگەیاندن بە لایەنى پەيوەندیدارى دیکه بەم بابەتەوه.
3. بۆ ژنان و خاوەن پیشەكان دەبیتە بنەمايه ك بۆ سوود وەرگرتن لە راگەیاندن.
4. گرنگیدانە بە بوارییكى وورد و كاریگەرى بەرنامەى تەلەفزیۆن، لە برەودان بە پیشە و تواناكانی ژنان، جیاواز لە توێژینەوهكانی پێشوو، كە بە گشتی توێژینەوهیان لەسەر بەرنامەى تەلەفزیۆنى كرددوو.

ئەم توێژینەوهیە هەولییكى نوێیە لە هەریمی كوردستان كە لەسەر ئاستى نامەى ماستەر رۆئى بەرنامە تەلەفزیۆنیەكان لە دۆزینەوهی بازار بۆ پیشە و تواناكانی ژنان دەرەخات، كاریش لەسەر شپۆازیكى نوێی بازارگەرى دەكات كە گرنگیدان یی تا ئیستا وەكو پێویست نیه و لەسەر تادایه.

٣. پرسیاری توئینه وه که:

توئینه وه که به دواى وه لای ئه و پرسیارانده ده گهریت و ده یه ویت دهریخات:

1. تا چهند بهرنامه تهله فزیونیه کان رۆلیان ههیه له بره و دان به تواناکانی ژنان؟
2. تا چهند بهرنامه ی تهله فزیونیه کان رۆلیان ههیه له دۆزینه وه ی بازار بۆ پیشه و تواناکانی ژنان؟
3. تا چهند ژنان پشت به بهرنامه تهله فزیونیه کان ده بهستن بۆ بره و دان به پیشه و تواناکانی خۆیان؟
4. بهرنامه تهله فزیونیه کوردیه کان تا چهند رۆلیان ههیه له بره و دان به تواناکانی ژنان؟
5. تا چهند بهرنامه تهله فزیونیه کوردیه کان رۆلیان ههیه له دۆزینه وه ی بازار بۆ پیشه و تواناکانی ژنان؟
6. تا چهند ژنان پشت به بهرنامه تهله فزیونیه کوردیه کان ده بهستن بۆ بره و دان به تواناکانیان بۆ دۆزینه وه ی بازار بۆ پیشه کانیان؟

٤. ئامانجی توئینه وه که:

ئهم توئینه وه یه هه ولیداوه ئهم ئامانجه سه ره کییانه به دیبه ئینیت:

1. دهرخستنی رۆلی بهرنامه تهله فزیونی له بره و دان به تواناکانی ژنان.
2. دهرخستنی رۆلی بهرنامه تهله فزیونیه کان له دۆزینه وه ی بازار بۆ پیشه و تواناکانی ژنان.
3. دهرخستنی ئاستی پشت بهستن ژنان به بهرنامه تهله فزیونی بۆ بره و دان به پیشه و تواناکانیان.
4. دهرخستنی رۆلی بهرنامه ی تهله فزیونه کوردیه کان له بره و دان به تواناکانی ژنان.
5. دهرخستنی رۆلی بهرنامه ی تهله فزیونه کوردیه کان له دۆزینه وه ی بازار بۆ پیشه و تواناکانی ژنان.
6. دهرخستنی ئاستی پشت بهستن ژنان به بهرنامه ی تهله فزیونه کوردیه کان بۆ بره و دان به تواناکانیان بۆ دۆزینه وه ی بازار بۆ پیشه کانیان.

٥. جۆر و ریبازی توئینه وه که:

ئهم توئینه وه یه له جۆری توئینه وه ی وه سفیه، که گونجاوه له گه ل شتوازی توئینه وه که، له و چوارچیه و دایه، وه سفی بهرنامه تهله فزیونه کوردیه کان ده کات له بازارگه ری و رۆلیان له دۆزینه وه ی بازار بۆ بره و دان به پیشه و تواناکانی ژنان و بۆ گه یشتن به وه لامدان وه ی ئامانجه کان میتۆدی رووپیوی به کاره ئینراوه.

٦. ئامرازی توئینه وه که:

بۆ کۆکردنه وه ی داتا و زانیاری وورد و پتویست له سه ر بابه تی توئینه وه که و هینانه دی ئامانجه کان ی توئینه وه که ریگی هه ره مه کی په یه و کراوه، که سه ردانی گشت شوئینه کان ی کاری ده ستی ژنان کراوه له هه ردوو پارێزگی سلیمانی و هه له بجه، ته وانه ی ئاماده بوون و فۆرمیان وه رگرتوه (١٣٠) ژنی خاوه ن پیشه بوون به لام ته نها (١٠٠) ژن فۆرمه که یان گه راندوه ته وه، هه ندیکیان که خوئنده واریان نه بوو توئهر له گه لیان دانیشتوه فۆرمه که ی بۆ پکردونه ته وه.

٧. فۆرمی راپرسی:

به مه به ستی ده ستکه وتی زانیاری و بۆ دارشتن و ئاماده کردنی پرسیاره کان ی فۆرمی راپرسی، سه ره تا فۆرمی پرسیارمان ----- دروست کرد که پیکه اتبوو له (٣٣) پرسیارو به سوود وه رگرتن له توئینه وه کان ی پیشوو، هه ره وها به ره چا وکردنی سه رنج و تیبینی هه لسه نگینه ره کان به شیک له پرسیاره کان وه ک خۆی مایه وه و به شیک ده ستکاری کراوه، وه له گه ل زیاد کردنی چهند پرسیاریک بۆ فۆرمه که، فۆرمه که له (٣)

تەوەر پیکهاتبووه له گه‌ل (٨) پرسپاری دیکه که تایبته به وه‌رگرتنی زانیاری گشتی له‌به‌رتوێژان، تەوهری به‌که‌م له (١٠) پرسپار پیکهاتبوو تایبته به (ئاستی بایه‌خ و گرنگی پیدانی ته‌له‌فزیۆنه کوردییه‌کان به‌ ژنان)، تەوهری دووهم (٧) پرسپاری له‌خۆگرتبوو له‌باره‌ی چۆنیه‌تی (سوود وه‌رگرتنی ژنان له‌به‌رنامه‌ ته‌له‌فزیۆنه‌کان بۆ به‌رودان به‌ تواناکان و ناساندنی کالاکانیان)، له‌ تەوهری سێیه‌میشدا (١٠) پرسپار تایبته به (ئاستی هاندان و ناساندنی کالۆ پیشه‌کانی ده‌ستی ژنان له‌ ته‌له‌فزیۆنه‌ کوردییه‌کان) خرابوووه‌ روو به‌و جۆره‌ زانیاریمان له‌ به‌رتوێژان وه‌رگرت.

٨. سنوری توێژینه‌وه‌که‌:

سنوری شوێن: هه‌ریمی کوردستان\پارێزگی سلیمانی، هه‌له‌بجه (ژنای خاوه‌ن پیشه‌ تواناکانی خۆیان) هه‌موو ئه‌و ژنانه‌ی که شوێنی ئیشکردنیان هه‌یه‌ له‌ ده‌ره‌وه‌ی ماله‌کانیان، که شوێنی ئه‌نجامدانی لایه‌نی مه‌یدانی توێژینه‌وه‌که‌یه‌.

سنوری مرۆبی: بریتیه‌ له‌و ژنانه‌ی که خاوه‌ن پیشه‌ی ده‌ستی وتواناکانی خۆیان له‌ هه‌موو ته‌مه‌نه‌کان که ژماره‌یان (١٣٠) ژن بوو، وه‌ له‌به‌ر ئه‌وه‌ی پیشه‌کان ژماره‌یان زۆره‌ توێژه‌ران ته‌نها (٧) له‌و پیشانه‌ی وه‌رگرتوووه‌ که ئه‌مانه‌ن (دروومان، خواردن دروستکردن، شیرینی دروستکردن، گۆل دروستکردن، نان کردن، رستن و چنینه‌، باخداري).

سنوری بابته‌: له‌ ریکه‌وتی (٢٠٢٢\٢\١) تاوه‌کو (٢٠٢٢\٧\٣١).

٩. کۆمه‌نگه‌ و سامپلی توێژینه‌وه‌که‌:

کۆمه‌نگه‌ و سامپلی توێژینه‌وه‌ بریتیه‌ له‌ ژنای خاوه‌ن پیشه‌ که ئه‌م پیشانه‌ له‌ خۆده‌گرتیت (دروومان، خواردن دروستکردن، رستن و چنینه‌، گۆل دروستکردن، باخداري، شیرینی دروستکردن، نان کردن) هه‌موو ئه‌و ژنانه‌ی که شوێنی ئیشکردنیان هه‌یه‌ خاوه‌ن پیشه‌ن له‌ هه‌ردوو پارێزگی (سلیمانی، هه‌له‌بجه) وه‌رگرتوووه‌، وه‌ له‌به‌ر ئه‌وه‌ی هیچ داتا زانیارییه‌ک..... له‌به‌رده‌ستدا نه‌بوو، وه‌ هیچ ده‌زگا و ریکخراویکی فه‌رمی نه‌بوو که ژنای خاوه‌ن پیشه‌ی تیدا کۆبوو بێته‌وه‌ بۆیه‌ ناچاربووین بۆ کۆکردنه‌وه‌ی سامپلی توێژینه‌وه‌که‌مان په‌نا به‌رین بۆ به‌کارهێنانی شیوه‌ی روویپۆی هه‌ره‌مه‌کی (عشوایی) به‌ شتوازی پرسپار کردن و به‌دواداچوون و ده‌ست نیشانکردنی سامپله‌که‌مان بۆ دابه‌شکردنی فۆرمی راپرسیه‌که‌مان له‌گه‌ل به‌کارهێنانی دابه‌شکردنی فۆرم له‌ریگه‌ی (ئۆنلاین) هه‌و بۆ ئه‌و ژنانه‌ی که خاوه‌ن پیشه‌ن له‌ دواجاردا توانیمان (١٣٠) فۆرم دابه‌ش بکه‌ین له‌ هه‌ردوو ناوه‌ندی پارێزگی سلیمانی و هه‌له‌بجه به‌ سه‌رحه‌م قه‌زاو ناحیه‌کانه‌وه‌، به‌لام له‌ ئه‌نجامدا ته‌نها وه‌لامی (١٠٠) فۆرممان به‌ ده‌ست گه‌شته‌وه‌، هۆکاری وه‌رگرتنی ئه‌و دوو پارێزگیه‌ بۆ ئه‌وه‌ ده‌گه‌رتته‌وه‌، که دوو پارێزگان ژماره‌یه‌کی زۆر له‌ ژنای خاوه‌ن پیشه‌ ده‌ستییه‌کانی تیدایه‌ و توانای په‌یداکردنی بازاریان هه‌یه‌ بۆ کالۆ به‌ره‌مه‌کانیان به‌هۆی ئه‌وه‌ی که ئه‌و دوو پارێزگیه‌ ناوچه‌ی گه‌شتیاریان زۆره‌ و سالانه‌ گه‌شتیاریکی زۆر روویان تیده‌که‌ن به‌شیک له‌و کاره‌ ده‌ستیانه‌ له‌گه‌ل خۆیان ده‌به‌نه‌وه‌.

١٠. ئامرازه‌ ئامارییه‌کانی توێژینه‌وه‌که‌:

* له‌م توێژینه‌وه‌یه‌دا پرۆگرامی ئاماری (spss) باکارهاتوووه‌ بۆ ده‌رکردنی:

1. به‌کارهێنانی هاوکێشه‌ی (ارتباطی پیرسون) بۆ ده‌رهێنانی ریزه‌ی دروستی و جینگیری فۆرمی راپرسی.
2. به‌کارهێنانی هه‌ردوو پێوه‌ری سه‌ننه‌رگه‌راپی (ناوه‌ندی ژمیره‌ی و لادانی پێوه‌ری) به‌مه‌به‌ستی ده‌رخستنی جیاوازی له‌ وه‌لامدانه‌وه‌ی به‌رتوێژه‌کان.

3. T Test بۆ ئاستی زانیی جیاوازی به‌ پێی گۆراوه‌کان.

* به‌کارهێنانی ریزه‌ی سه‌دی = به‌ش\کۆ * ١٠٠.

١١. توڙينه وهه كاني پيشوو و چوڻيه تي سودوهرگرتن :

توڙينه وهه نه وشيروان فرج احمد، (٢٠٢١) :

ئهم توڙينه وهه ده سته ووتوون، كه نزيكن و په يوه نديدارن به بابه تي توڙينه وهه كه نه وانيش: رڼي توڙه كومه لايه تيبه كان له بازارگهري بۆ زياد كړدني فروش له كومپانيا كاني په يوه نديكردن) ماسته، زانكو سلمياني، هه ريمي كوردستان. ئامانجي ئهم توڙينه وهه، ده رخسني ئاستي پشته ستن و تيگه يشتي كومپانيا كاني (ئاسيا سيل) و (كوږه ك تيلكوم) له رڼي توڙه كومه لايه تيبه كان له بازارگهريدا، وه ده رخسني رڼي توڙه كومه لايه تيبه كان له بازارگهريدا بۆ زياد فروشي له كومپانيا كاني (ئاسيا سيل و كوږه ك تيلكوم) ده كوښته وه. توڙه فرعي پارسي بۆ وه رگرتي راي سامپلي توڙينه وهه كه ي به كارهيئاوه كه ژماره يان (٩٦) كارمنده له كومپانيا ي (ئاسيا سيل و كوږه ك تيلكوم).

له گرنگترين ئه و ده رنه نجامانه ي كه توڙينه وهه كه پي گه يشتووه، توڙه كومه لايه تيبه كان رڼيان له زياد كړدني فروشي كومپانيا كاني (ئاسيا سيل و كوږه ك تيلكوم) دا هه بوو، وه هه ردو كومپانيا بۆ مه به ستي بازارگهريان توڙه كومه لايه تيبه كان به گرنگتر ده زانن له ئامرازه كاني ديكه ي راگه يانندن، له ناو توڙه كومه لايه تيبه كاندا فه يسبو ك لاي هه ردو كومپانيا كه زورترين به كارهيئاني هه يه له كړدني بازارگهرياندا دواتريش ئينيسيگرام.

خالي له يه كچوو و جياوازي توڙينه وهه كه مان له گه ل ئهم توڙينه وهه ي پيشوو نه وه يه، له هه ردو توڙينه وهه كه ميتودي وه سفى رووپوي له گه ل فرعي پارسي به كارها توه، ژماره ي سامپلي توڙينه وهه كان له يه كه وه نزيك بوون كه (٩٦، ١٠٠) بوون، كومه لگاو سامپلي توڙينه وهه كان جياواز بوون ئه وي نه وشيروان كومپانيا كاي ئاسيا سيل و كوږه ك تيلكوم بوو، ئهم توڙينه وهه يه زاني خاوهن پيشه بوون، سامپلي توڙينه وهه كه ي نه وشيروان هه ردو ره گه زي (نير و م) يه، به لام سامپلي ئهم توڙينه وهه يه ته نها ره گه زي (م) يه.

توڙينه وهه طلاب نجوى، (٢٠٢٠):

(اتجاهات المرأة العاملة نحو البرامج الاجتماعية-برنامج خط احمر) ماجستر، جامعة محمد بوضياف -المسيلة- بمدينة المسيلة.
ئامانجي ئهم توڙينه وهه يه بريته له ده رخسني ئاستي زانيني ئافره تي ئيشكه ري (المسيلة) بۆ به رنامه ي هيلي سور، وه زانيني پشتت به ستني ئافره تي المسيلة بۆ بينيني به رنامه كومه لايه تيبه كان. توڙه بۆ نه نجامداني ئهم توڙينه وهه يه ميتودي وه سفى رووپوي به كارهيئاوه، هه روه ها فرعي پارسي وه ك ئامرازنيك بۆ كوږدنه وه ي كومه لايه تيبه كان دا تاو زانيارى به كارهيئاوه، وه له رووي سامپلي توڙينه وهه كه ي هيج ئامازه يه كي به ژماره ي به شداربووان نه كړدوه، له كاتيكدا ژماره ي به شدار بواني ئهم توڙينه وهه يه (١٠٠) ژني خاوهن پيشه ن، وه سامپلي توڙينه وهه كه ي به رنامه ي (هيلي سورى) له كه نالي (الشروق) به كارهيئاوه.

گرنگترين نه نجامه كاني توڙينه وهه كه نه وه يان ده رخسني وهه كه ته له فزيون تا راده يه كي باش هاوشان بووه له گه ل گورانكاريه كومه لايه تيبه كان كه روو ده دن، هه روه ها كه نالي (الشروق) يه كيكه له وه كه ناله تايبه تانه ي كه هه ولى داوه چاره سه ري بابه ته كومه لايه تيبه كان بكات له ريگه ي به رنامه ي (هيلي سورى)، وه ده ركه ووتوه كه ئهم به رنامه يه هاوكاري ئافره تاني كړدوه بۆ ئاراسته كړدنيان به ره و برياردان و توانيو يانه ئاراسته ي خو يان ده ست نيشان بكن.

بهشی دووهم: لایه نی تیوری

پیناسه ی راگه یانندن

راگه یانندن "ئو پرۆسه رۆژنامه نووسیه یه، که به ناگبوونی هه وانیی راگه یانندن به زانیاری بایه خدار دهستپیده کات، زانیارییه ک که شایه نی بلاوکردنه وه و گواستننه وه بیت، دواتریش قۆناغه یه ک له دوایه که کانی دیت: کۆکردنه وه ی زانیاریه کان له سه رچاوه کانیه وه، گواستننه وه، وه ر گرتنی و دارشتنه وه ی، دواتر بلاوکردنه وه ی و په خشکردنی له ریگه ی ته له فریۆنه وه یان ئیزگه وه یان رۆژنامه وه یان ئازانسه وه، بۆ لایه نیک که به لایه وه مه به سته و بایه خ به به لگه نامه کان ده دات" (ژوبیان، ۲۰۰۸، ۱، ۴).

راگه یانندن "په یامیکی هزریه، چه ند ناوه رۆکیکی جیا جیا و ئامانجی جیاواز له خۆده گریت، به پی ئو ناوه رۆکانه ی له خۆی ده گری به و نیازه ی له پیی هۆکاره جیا جیا کانی په یوه ندییه وه له گه ل خه لکه که دا بدوی. کرده ی راگه یانندنیش (په یامی راگه یانندن) له ری سئ په گه زی سه ره کی به یه که وه به سترا، که بریته یه له (نیره، هۆکاری گواستننه وه، وه رگر) "ئه لرزه، عه ممار، ۲۰۰۷، ۹۱، ۲۰۰۷).

پیناسه ی کاره یی: راگه یانندن پرۆسه یه که که تیایدا (نیره) ئاگادارکردنه وه یه ک (هیمای زمانه وانی، یان جو له، یاخود ئامازه) ده نیریت یان په وان ده کات، تا ره فتاری تاکه کان (وه رگره کان) هه موار بکات.

چه مک و پیناسه ی ته له فریۆن (Television)

"ته له فریۆن به کاریگه رترین ئامراز ی راگه یانندی جه ماوه ری داده نیریت، به هۆی ئه م ئامرازه وه ده توانیریت له یه ک کاتدا وینه و ره نگ و ده نگ په خش بکیریت، په یامه کانی زۆرترین کاریگه ری له سه ر جه ماوه ر جیده هیلن". (حسن، ۲۰۰۷، ۱۳، ۲۰۰۷) ئه گه ره له سه رده می رابردودا زانیاری و رووداو و هه واله کان به هۆی دووریانه وه له ئیمه به شیوه یه کی هتواش پیمان گه شتیبیت ئه وا له سه رده می ئیستاماندا ته له فریۆن بۆته ئه وه ده روزه فراوانه ی که له رییه وه گشت زانیاری و رووداو ه کانمان له که مترین ماوه دا پیده گات (قادر، ۲۰۱۰، ۲۵، ۲۰۱۰).

"ته له فریۆن ئه و ئامیره سیحراویه یه که له ریگه یه وه ده نگ و وینه، رووداو ه کانی ده وره به رمان بۆ ده گوازیته وه، ئه مرۆ به هیزترین ئامراز ی به کۆ گه یانندنه" (ئه حمه د، ۲۰۰۲، ۱۶، ۲۰۰۲).

یه کیکی تر له پیناسه کان "ته له فریۆن ئامیریکه بگره په نجه ره یه که به رووی جیهاندا له رووی ووشه و وینه وه، وه ده زگیه کی سیحریه له دروست کردنی کاریگه ری باش و خراپدا". (حاته م، ۱۰۰، ۱۰۰).

به رنامه ی ته له فریۆن

به رنامه ی ته له فریۆنی بریتیه له بیروکه یه ک له ری ته له فریۆنه وه چاره سه ر ده کریت که هه موو توانیه کی هۆیه کانی راگه یانندی تیدا یه، پشت به وینه ی بینراو ده به سستیت له شیوه ی قالبیکدا و له ماوه ی کاتیکی دیاریکراودا، هه موو لایه نه کانی چاره سه ر ده کات، به رنامه ی ته له فریۆنی به رده وام له گه شه کردندا یه دا و له ئاستیکدا ناوه سستیت، به پی جیاوازی ناوه رۆکه که شی راگه یانندن و فیترکردن و ئاراسته کراو و گالته ئامیز و ریکلام ئامانجه کانی ده پیکیت. (حمه ره شید، ۲۰۱۴، ۶۷، ۲۰۱۴).

له کۆی ئه و پیناسانه ی کراون لیره وه ده گه یه نه وه ی که بلین به رنامه ی ته له فریۆنی خستنه رووی بیروکه یه که یان بابه تیکه به پشت به ستن به پسپۆر و پشکه شکار و ریکۆرد و موسیقا و وینه، جا میوانی نیوستۆدیۆ هه بییت یان نا، وه به شیوه ی راسته وخۆ بیت یان نا. (حمیدی، ۲۰۱۰، ۱۷، ۲۰۱۰).

جۆره كانی بهرنامه ی تهله فزیۆنی

1. به كه م: پۆلین كردنی بهرنامه كان به پێی پێكهاته ی بهرنامه راگه یاندنه كان بۆ ئەم جۆرانه ی خواره وه (خهتاب، 176-178، 2014).

* بهرنامه فێركارییه كان.

* بهرنامه رۆشنیرییه كان.

* بهرنامه ئاینیه كان.

* بهرنامه تهر فیهیه كان.

دووهم: ئەو بهرنامه ی كه ناچنه قالبی هیچ جۆریکی بهرنامه به.

ههروهها به پێی تیروانیی (د. كرم شبل) له رووی شیوه وه بهرنامه كان دابهش ده كرتین بۆ سه ر چه ند شیوه یه ك:

1. شیوه ی گف تو گو و بهرنامه ی كه سی تی.

2. چوار چی وه ی چا و پێكه و تن.

3. چوار چی وه ی وه سف و رو و نكرد نه وه.

4. چوار چی وه ی میز گرد.

5. چوار چی وه ی پێش برکی و گالته ئامیز.

6. چوار چی وه ی جه ما وه ری به شداری وو.

7. چوار چی وه ی داد گای.

8. چوار چی وه ی فلیم و پێشكه شكار.

9. چوار چی وه ی گو فاری.

10. چوار چی وه ی هه مه ره نگ.

11. چوار چی وه ی بهرنامه ی دۆکیۆمېنتاری

سییه م: پۆلینی ئەمریکی بۆ بهرنامه تهله فزیۆنیه كان : (خهتاب، 176-178، 2014)

1. بهرنامه ی نادرا می.

2. بهرنامه ی هه والی.

3. بهرنامه ی گف تو گو ی كه سی دیار، گف تو گو ی بابه تی.

4. بهرنامه ی باری كو مەل و مه ته ل و كیپری.

5. بهرنامه ی ژنانه.

6. بهرنامه ی مندالان.

7. بهرنامه ی رووداو.

چه مك و پیناسه ی بازار گه ری

چه مكی بازار گه ری: ئەو چه مكه ئابورییه كه توژی نه وه ده رباره ی بازار ده كات، له ریگه ی كو كرده وه ی زانیاری و ئامار به شیوه یه كی رێك و پێك

و دروست، له سه ر به ره هم و به كاره ر و كه ناله كانی دابه شكردن و شرو فه كردنی ئەو زانیاریانه به مه به سته گه شه پیدانی بز نس. (عه لی، 26،

2016)

چه مكی به بازار كردن به واتای هه موو ئەو هه ول و كو ششانه دیت كه ده درین له پیناو راكیشانی سه رنج و بایه خی زو رترین كریار دا، وه له پیناو

پاراستنی دلسۆزی و مانهوهی سهوداكاره كانی دامه زراوه دا، وه هه موو ئه و رێكار و شیوازانیه كه دامه زراوه دهیگرته بهر بو فرۆشتنی كآلو خزمه تگوزارییه كانی. (احمد، ٤٤، ٢٠١٧)

بۆیه له ئیستادا "بازارگه رپی (التسویق) بۆته كاریکی مایه قازانج، له گشت ئه و رێكخراوانه ی كه هه لدهستن به ئه نجامدانی كاروباریکی بازرگانی. به بازارخستن شتیك نیه كه تایبته بیت به لیکۆلینه وه له زانستی بازرگانی، به لكو دهتوانین بلیین له ژیا نی رۆژانه ی هه موو مرۆفیکدا بوونی هه یه" (صادق، ١٩، ٧، ٢٠١٩).

به پێی چه مکی بازارگه رپی، هه موو دامه زراوه كان تیشك دهخه نه سه ر به دیهتانی قازانجی دوور مه ودا له رینگه ی پارێکردنی به كاریه ره كانه وه، له بهر ئه وه ته نها گرنگیدان نیه به قه باره ی فرۆشراوه كان و قازانجی كورت مه ودا. (طه، ٥٨، ٢٠٠٨)

به تپروانین و تیگه شتن له و پیناسانه ی كه خراونه ته روو به م شیوه یه پیناسه ی بازارگه رپی ده كه یین: بازارگه ری، كۆمه لیک جموجول و كاری به رده وای تاك و دامه زراوه كانه، كه له رینگه یه وه له پیداو یستی و خواستی به كاریه ر ده كۆلێته وه، كه به های شمه ك و خزمه تگوزارییه كان له به ره م هینه ره كانه وه به به كاریه ره كان ده گات و هه وئی دروست كردنی په یوه ندی له گه ل به كاریه ره كان ده دات، وه له و رینگه یه وه پیداو یستی كاریه ره كان به شیوه یه کی كارو قازانج به خش دا بین ده كات.

رۆی ته له فزیۆن وه ك ئامرازێکی ناساندن

ته له فزیۆن وه ك سه رچاوه یه کی بنه رته ی داها ت پشت به ریکلام ده به ستیت، ره نگه ئه مه ش پالنه رێکی كاتی بیت، به لام ئه م پالنه ره له ساته وه ختی دروست بو نی ته له فزیۆن تا وه كو ئیستا به رده وای هه یه. (میرل، لوینشتاین، ١٠٤، ١٩٨٩)

سه ره رای ئه وه ی ته له فزیۆن ته مه نیکی كه می هه یه، به لام گه ر به راورد بكریت به هۆیه كانی تری ریکلام كردن ئه وا ده بینین له ماوه ی چه ند سائیکی كه مدا توانیوه تی ببته گرنگترین هۆیه كانی ریکلام، له به ره وه ی ریکلامی ته له فزیۆنی پشت ده به ستیت به هیزی پالنه ره هه ستیه كان. (صادق، ١٥، ٢٠١٢)

لیره وه ئه توانین پیناسه ی ریکلامی ته له فزیۆنی بکه یین به وه ی كه "هه وئێکی په یوه ندیکردنی گشتی و ئاراسته كرا و پلان بو دارپژراوه له لایه ن ریکلامكاره وه بو جه ماوه رێکی دیاریكرا و، به مه به ستی هاندانیان بو كړینی كالا، یان وه رگرتنی ره فتاریکی یاریكرا و له بهر رۆشناپی ئامانجی ریکلامه كه دا" (مندوب، ٣١، ٢٠٠٣) لیره وه ده توانین پیناسه ی ریکلامی ته له فزیۆنی بکه یین به وه ی كه "هه وئێکی په یوه ندیکردنی گشتی و ئاراسته كرا و پلان بو دارپژراوه له لایه ن ریکلامكاره وه بو جه ماوه رێکی دیاریكرا و به مه به ستی هاندانیان بو كړینی كالا یان وه رگرتنی ره فتاریکی دیاریكرا و له بهر رۆشناپی ئامانجی ریکلامه كه دا. (النادی، ١٨٨، ٢٠١١).

یان ریکلامی ته له فزیۆنی "بریتیه له و چالاکیه ی په یامی بینرا و بیسترا و به جه ماوه ر پێشكه ش ده كات، به مه به ستی سه رنج راکیشانیان له پینا و كړینی كالا یه ك، یان خزمه تگوزارییه ك له به رامبه ر كړیه کی دیاریكرا و". (عبدالفتاح، ٥٢٧، ١٩٨٦)

له كۆی ئه و پیناسانه ی ده گه یه نه وه ی كه ریکلامی ته له فزیۆنی:

1. ریکلامی ته له فزیۆنی، به شیوه یه کی سه رنج راکیش په یامه كانی ئاراسته ی بینه ران ده كات.
2. به هۆی كه نا له ته له فزیۆنه كان و فراوانی په خشه وه ئاراسته ی ژماره یه کی زۆر له جه ماوه ر ده كړیت له یه ك كاتدا.
3. بپروا هینان به جه ماوه ر بو به كاریردنی كالا كه یان قبو لکردنی خزمه تگوزارییه ك به به كاره یینی شیوازی هونه ری و ده روونی.
4. ریکلامی ته له فزیۆنی ئامانجی راکیشانی سه رنجی بینه رو هه وئی پاراستنیان ده دات.

پیشهی ژنی کورد و جوړه کانی:

بریتیی له هونهری نواندن به هاوبهشی له گه‌ل کهسانی دیکه بۆ سودی گشتی، له بهرهمهینان ودابه‌شکردن و کۆنترلکردنی خزمه‌تگوزارییه‌کان له ریځه‌ی په‌روه‌ده‌ی پیشه‌ی و خۆریک‌خستن.

سه‌بارت به ژنی کورد له‌سه‌ده‌ی نۆزده‌دا رۆژنامه‌یه‌کی ئه‌مه‌ریکی (DAIL INDEPENDENT) که له به‌رواری (۳ ی نیسانی ۱۸۹۹) دا چاپ و بلاکراوه‌ته‌وه، باس له ژناتی کورد ده‌کات که هاوشیوه‌ی پیاوه‌کانیان بو‌یرانه و ماندوونه ناسانه له کاروباری ده‌روه‌ی مآلدا هه‌لده‌سورین و کار ده‌که‌ن.

کاره‌کانی ده‌روه‌ی مآل پیاوستان به توانای جه‌سته‌ی به‌هیز هه‌یه، ئه‌وه‌ی و توانایه زیاتر له جه‌سته‌ی په‌گه‌زی نێردایه، جگه له‌وه‌ش به‌هۆی دابه‌شکاری کاره‌وه بوونه‌ته کاری سه‌ره‌کی پیاو. بۆیه ژنان که‌متر ئه‌نجامی ده‌ده‌ن، به‌لام ئه‌وه‌ی جیگای هه‌لوێسته له‌سه‌ر کردنه سه‌ره‌رای قورسی و گرانی ئه‌رکه‌کانی ده‌روه‌ی مآل به‌گه‌واهی کوردناسه‌کان ژناتی کورد له‌م بو‌ارانه‌شدا کاریان کردووه. (عوسمان، ۱۸، ۲۰۲۲)

۱-۲-۴: پیشه‌ی خواردن دروستکردن.

۲-۲-۴: پیشه‌ی کشتوکال.

۳-۲-۴: پیشه‌ی ئازهلداری (شوانکاری).

۴-۲-۴: کارو پیشه‌ ده‌ستییه‌کان.

خشته‌ی (۱)

ته‌مه‌نی به‌رتوێژان

سلیمانی و هه‌له‌بجه		ته‌مه‌ن
ریژه‌ی سه‌دی %	دووباره‌بوونه‌وه	سال که‌متر 18
1%	1	سال 18-27
40%	40	سال 28-37
34%	34	سال 38-47
18%	18	سال 48-57
7%	7	زیاتر سال 58
100%	100	کۆی گشتی

خشته‌ی (٢)

پروانامه‌ی به‌رتوئیزان

سلیمانی و هه‌له‌بجه		پاریژگا
رێژه‌ی سه‌دی%	دوو‌باره بوونه‌وه	
17%	17	بێ پروانامه
11%	11	سه‌ره‌تایی
12%	12	ناوه‌ندی
12%	12	ئاماده‌یی
18%	18	دبلۆم
29%	29	بكالۆریۆس
1%	1	ماسته‌ر
0%	0	دكتۆرا
100%	100	كۆی گشتی

خشته‌ی (٣)

باری خێزانی

سلیمانی و هه‌له‌بجه		پاریژگا
رێژه‌ی سه‌دی%	دوو‌باره بوونه‌وه	
50%	50	سه‌لت
50%	50	خێزاندار
100%	100	كۆی گشتی

خشته‌ی (٤)

شوێنی نیشته‌جێبوون

سلیمانی و هه‌له‌بجه		پاریژگا
رێژه‌ی سه‌دی%	دوو‌باره بوونه‌وه	
56%	56	پاریژگا
23%	23	قه‌زا
21%	21	ناحیه
100%	100	كۆی گشتی

خشتهی (٥)

جوړی پيشه

سلیمانی و هه له بجه		پاريزگا
ريژهی سهدی %	دوباره بوونه وه	
20%	20	درومان
14%	14	خواردن دروستکردن
24%	24	رستن و چنين
12%	12	گول دروستکردن
2%	2	باخداري
20%	20	شيرینی دروستکردن
8%	8	نان کردن
100%	100	کوی گشتی

خستنه پروو و شیکردنه وهی پرسپاره گشتیه کان

خشتهی (٦)

تەماشای تەله فزیۆنه کوردیه کان ده کهیت

ريژهی سهدی %	دوباره بوونه وه	پرسپاری
7%	7	زۆر
25%	25	تاراده یهک
68%	68	که م
100%	100	کوی گشتی

خشتهی (٧)

ماوهی تەماشاکردنت بۆ تەله فزیۆنه کوردیه کان له روژیکدا چهنده

ريژهی سهدی %	دوباره بوونه وه	بژارده کان
57%	57	که متله یهک کاتژمیر
30%	30	٢ کاتژمیر-١
13%	13	٣ کاتژمیر-٢
100%	50	کوی گشتی

خشتهی (٨)

کاتی تهماشاکردنی تهلهفزیونییه کوردیییه کان له چ کاتیکدایه

بژارده کان	دوباره بوونهوه	پژیهی سهدی %
به پانیان	8	8%
نیوه پروان	21	21%
تیواران	71	71%
کۆی گشتی	100%	100%

خشتهی (٩)

نایا تهماشای ریکلامی تهلهفزیونییه کوردیییه کان ده کهیت

بژارده کان	دوباره بوونهوه	پژیهی سهدی %
زۆر	6	6%
تارپاده یهک	26	26%
که م	68	68%
کۆی گشتی	100	100%

خشتهی (١٠)

به برنامه تهلهفزیونییه کان گرنگییان داوه به ده رخستی پیشه و تواناکانی ژنان

بژارده کان	دوباره بوونهوه	پژیهی سهدی %
زۆر	12	12%
تارپاده یهک	45	45%
که م	43	43%
کۆی گشتی	100	100%

خشتهی (١١)

تا چند ده که وتنی ژنان له به برنامه تهلهفزیونییه کاندای بو خستنه رووی توانا و به رهه مه کانیا به پیویست ده زانیت.

بژارده کان	دوباره بوونهوه	پژیهی سهدی %
زۆر	58	58%
تارپاده یهک	26	26%
که م	16	16%
کۆی گشتی	100	100%

خشتهی (۱۲)

تاچهند بهرنامه تهلهفریونیهکان یارمهتیدهر دهبیت بو دوزینهوهی بازار بو بهرههمی ژنان.

بژاردهکان	دوبارهبوونهوه	رژیهی سهدی %
زور	24	24%
تارادهیهک	51	51%
کهم	25	25%
کۆی گشتی	100	100%

خشتهی (۱۳)

تا ئیستا چهند جار بهشداریت کردوو له بهرنامه تهلهفریونیهکاندا بو ناساندنی توانا و بهرههمهکانت.

بژاردهکان	دوبارهبوونهوه	رژیهی سهدی %
زور	4	4%
تارادهیهک	20	20%
کهم	76	76%
کۆی گشتی	100	100%

خستنهروو شیکردنهوهی تهوهرهکانی راپرسییهکه

تهوهری یه کهم: ناستی بایهخ و گرنگی پیدانی تهلهفریونه کوردیهکان بهتواناکانی ژنان.

خشتهی (۱۴)

ناست	پله	ئاوهندی ژمێرهیی	هاورانیم		نازانم		هاورام		پرسیار
			رژیهی سهدی %	دوبارهبوونهوه	رژیهی سهدی %	دوباره بوونهوه	رژیهی سهدی %	دوبارهبوونهوه	
هاورام	۹	۲.۲۴	27%	۲۷	22%	۲۲	51%	51	کاردهوهی بهکاربهران و کرپاران بو پیشهو تواناکانی ژنان لهسهر بهرنامهی تهلهفریونیه کوردیهکان له ناستیکی باشدایه.
هاورام	۷	۲.۳۱	26%	۲۶	17%	۱۷	57%	57	بهرنامه تهلهفریونیه کوردیهکان پۆلیان ههجووه له بهتاسایکردنی کارکردنی ژنان له ناو کۆمهڵگا.
هاورام	۱۰	۲.۱۲	35%	۳۵	18%	۱۸	47%	47	تهلهفریونیه کوردیهکان بهرنامهی پنیوستیان تیدایه بو بایهخدان به تواناکانی ژنان و خستنهگهپری کاره پیشهیهکانیان.
هاورام	۵	۲.۲۷	26%	۲۶	17%	۱۷	59%	59	بهرنامه تهلهفریونیهکان نهیان توانیوه بهشیهوهکی بهردهوام بهدواداچوون بو تواناکانی ژن بکهن.
هاورام	۴	۲.۴	17%	۱۷	26%	۲۶	57%	57	بهرنامه تهلهفریونیهکان دهواتنیت پۆل ببینت له هاندان و بایهخدانی ههر توانایهک بو پیشهیهک لای وهگرهکان
هاورام	۱	۲.۵۲	12%	۱۲	24%	۲۴	64%	64	بهرنامه تهلهفریونیهکان وا دهکات که وهگرهکان له پیشهو تواناکانی ژنان ناکادار بن
هاورام	6	۲.۳۲	25%	۲۵	18%	۱۸	57%	57	شێوازی خستنه رووی پیشهو تواناکانی ژنان له رژگهی بهرنامه تهلهفریونیهکانهوه وهک پنیوست نییه
هاورام	8	۲.۲8	24%	۲۴	24%	۲۴	52%	52	بهرنامه تابهتهکانی ژنان توانیویانه بهبهنه چیکهوهی بهرنامهکانی دیکه بو خستنه رووی پیشهو تواناکانی ژنان.
هاورام	3	۲.۴3	15%	۱۵	27%	۲۷	58%	58	بهرنامهی تهلهفریونیه کوردیهکان پۆلیان ههیه له کهشهدان به تواناکانی وهگرهکان و خستنهگهپریان
هاورام	2	۲.۵۱	18%	۱۸	13%	۱۳	69%	69	کهتایه تهلهفریونیهکان له پال نهکرهکانی تردا دهبیت نهکرکی کهشهدان به توانا و پیشهکانی ژنان پدات
		۲۳.۵							کۆی ئاوهندی ژمێرهیی

تیکرای ناوهندی ژمپهه بریگه کان = کوی گشتی ناوهندی ژمپهه بریگه کان - ÷ ژماره بریگه کان

کوی گشتی ناوهندی ژمپهه بریگه کان = ۲۳.۵

ژماره بریگه کان = ۱۰

۲۳.۵ = ۱۰ ÷ ۲۳.۵

تیکرای ناوهندی ژمپهه بریگه کان = ۲.۳۵

بههوی ئهوهی زۆریه بریگه کانی تهوهره که ئاماژن بو (ئاستی بایهخ و گرنگی پیدانی تهلهفزیونه کوردییه کان به تواناکانی ژنان) به ناوهندی

ژمپهه بریگه کان ۲.۳۵ به ئاراستهه هاویرام، پروانه خشتهه (۱۴)

جی ئاماژهه بهرتویژان به ئاراستهه (هاویرام) له بریگهه (به برنامه تهلهفزیونه کان وا دهکات که وهگره کان له پیشه و تواناکانی ژنان ئاگدار بن) به پلهه یه کهم دیت به ناوهندی ژمپهه بریگهه (۲.۵۲)، ههروهه بریگهه (تهلهفزیونه کوردییه کان به برنامهه پیویستیان تیدایه بو بایهخدان به تواناکانی ژنان و خستنه گهه ری کاره پیشه ییه کانیان) له پلهه کۆتایدا دین، که پلهه (دهیهه) ه به ناوهندی ژمپهه بریگهه (۲.۱۲) پروانه خشتهه (۱۴).

له خشتهه (۱۴) له پرسپاری یه کهم زیاد له نیوهه بهرتویژان که به پلهه نویهه دین به ناوهندی ژمپهه بریگهه (۲.۲۴) به ئاستی هاویرام ئاماژهه یان بهوه داوه که به کاربه ران و کریاران کاردانهوهه باشیان هه یه بو پیشه و تواناکانیا که له ریگهه به برنامه تهلهفزیونه کان وه نیشان ده دین له ئاستیکی باشداه، پاشان هه ندیک له بهرتویژان به وهلامی هاویرانیم پینان وایه کریاران و به کاربه ران هیچ کاردانهوهه یان نیه له سهه به برنامهه تهلهفزیونه کوردییه کان، هه ندیک (نازانم) یان دهست نیشان کردوهه به ریژهه (۲۲%).

له پرسپاری دووهه نیوهه زیاتری بهرتویژان که ریژهه یان (۵۷%) به پلهه چهوتهه دین و به ناوهندی ژمپهه بریگهه (۲.۳۱) به ئاستی هاویرام پینان وایه که به برنامه تهلهفزیونه کوردییه کان و رۆلیان هه بووه له به ئاسایی کردنهوهه کارکردنی ژنان له ناو کۆمه لگادا، ئه وه بهرتویژانهه که (هاویرانیم) یان هه لئباردوهه به ریژهه (۲۶%)، هه ندیک وهلامی (نازانم) یان داوهتهوهه به ریژهه (۱۷%).

له پرسپاری سییهه دهه ده که ویت که زۆرتین ریژهه بهرتویژان ئه وانن که به بژاردهه هاویرام که ناوهندی ژمپهه بریگهه (۲.۱۲) به پلهه دهیهه که ئاسته کهه (هاویرام) یه پینان وایه که تهلهفزیونه کوردییه کان به برنامهه پیویستیان تیدایه که بایهخ به تواناکانی ژنان دهه دن، دواتر ئه وانیه که بژاردهه (هاویرانیم) یان دهست نیشان کردوهه به ریژهه (۳۵%) بوون، که مترین ریژهه بهرتویژان وهلامی (نازانم) یان داوهتهوهه، و پروایان وایه که به برنامهه تهلهفزیون بایهخ به تواناکانی ژنان و خستنه گهه ری کاره پیشه ییه کانیا دهه دات.

له پرسپاری چوارهه له سهه رنجدان به ئه نجامه کان دهه ده که ویت که (۵۹%) بهرتویژان به ناوهندی ژمپهه بریگهه (۲.۳۷) به پلهه پینجهه به ئاستی (هاویرام) پینان وایه که به برنامه تهلهفزیونه کان به شیوهه یه کی به دهه وام نه یان تانویه به دوا داچوون بو تواناکانی ژنان بکه ن، پاشان (۲۶%) ی بهرتویژان که بژاردهه (هاویرانیم) یان دهست نیشان کردوهه، وه ته نهه (۱۷%) ی بهرتویژان به هه لئباردنی (نازانم) پینان وایه که به برنامهه تهلهفزیون ئه وه دوا داچوونانیه یان کردوهه بو تواناکانی ژنان.

له پرسپاری پینجهه بهرتویژان به ریژهه (۵۷%) ئاماژهه یان بهوه کردوهه که به برنامهه تهلهفزیونه کان رۆلیان هه یه له هاندان و بایهخدانیه هه ر توانایه ک بو پیشه یه ک لای وهگره کان، به ناوهندی ژمپهه بریگهه (۲.۴) که پلهه (۴) ه به ئاستی هاویرام، پاشان بهرتویژان به بژاردهه یان نازانم به ریژهه (۲۶%) له گه ل ئه وه دان که به برنامهه تهلهفزیون ده توانیت رۆل ببیت، ته نهه (۱۷%) بهرتویژان بژاردهه (هاویرانیم) یان دهست نیشان کردوهه.

له پرسپاری شه‌شهم به‌رتوتیژان به‌رێژهی (٦٤%) که ناوه‌ندی ژمیره‌یی (٢٠٥٢) که پله‌ی (یه‌که‌م) ی وه‌رگرتوو به‌ ئاستی هاو‌رام ئاماژه‌یان به‌وه کردوو که به‌رنامه ته‌له‌فزیۆنیه‌کان وا ده‌کات که وه‌رگره‌کان له‌ پیشه‌و توانا‌کانی ژنان ناگ‌دار بن، پاشان به‌ بژارده‌ی نازانم به‌ رێژه‌ی (٢٤%) ئاماژه‌ به‌وه ده‌که‌ن به‌رنامه ته‌له‌فزیۆنیه‌کان وا ده‌کات که وه‌رگره‌کان له‌ پیشه‌و توانا‌کانی ژنان ناگ‌دار بن، ته‌نها (١٢%) به‌رتوتیژان به‌ بژارده‌ی هاو‌رانیم دیاری‌کردوو.

له‌ پرسپاری چه‌وته‌م له‌ نیوه‌ زیاتری به‌رتوتیژان به‌ ناوه‌ندی ژمیره‌یی (٢٠٣٢) که پله‌ی (شه‌شهم) ی وه‌رگرتوو به‌ ئاستی هاو‌رام، جه‌خت له‌سه‌ر ئه‌وه‌ ده‌که‌نه‌وه‌ که شیوازی خسته‌نه‌ رووی پیشه‌و توانا‌کانی ژنان له‌ رێگه‌ی به‌رنامه ته‌له‌فزیۆنیه‌کانه‌وه‌ وه‌ک پێویست نییه‌، ئه‌و به‌رتوتیژانه‌ی که به‌ (هاو‌رانیم) وه‌لامیان داوه‌ته‌وه‌ که رێژه‌ی که‌یان (٢٥%)، پاشان ته‌نها (١٨%) که بژارده‌ی (نازانم) یان هه‌لبژاردوو پێیان وایه‌ شیوازی خسته‌نه‌رووی پیشه‌و توانا‌کانیان وه‌ک پێویست نییه‌ له‌ رێگه‌ی به‌رنامه ته‌له‌فزیۆنیه‌کان.

له‌ پرسپاری هه‌شته‌م به‌رتوتیژان به‌رێژه‌ی (٥٢%) به‌ ناوه‌ندی ژمیره‌یی (٢٠٢٨) که پله‌ی هه‌شته‌می وه‌رگرتوو به‌ ئاستی هاو‌رام له‌گه‌ل ئه‌ودان که به‌رنامه‌ی تایبه‌ته‌کانی ژنان توانیویانه‌ به‌نه‌ جیگه‌روه‌ی به‌رنامه‌کانی دیکه‌ بۆ خسته‌نه‌گه‌ری پیشه‌و توانا‌کانی ژنان، به‌شیک‌ی به‌رتوتیژان به‌ رێژه‌ی (٢٤%) وه‌لامی (نازانم و هاو‌رانیم) یان ده‌ست نیشان‌کردوو.

له‌ پرسپاری نۆیه‌م بۆمان ده‌رده‌که‌وت که له‌ (٥٨%) ی به‌رتوتیژان (هاو‌رایان) یان ده‌ست نیشان‌کردوو به‌ ناوه‌ندی ژمیره‌یی (٢٠٤٣) که پله‌ی (سێیه‌م) وه‌رگرتوو به‌ ئاستی هاو‌رام پێیان وایه‌ که به‌رنامه‌ی ته‌له‌فزیۆنه‌ کوردیه‌کان رۆل‌یان هه‌یه‌ له‌ هاندان و گه‌شه‌دان به‌ توانا‌کانی وه‌رگره‌کان و خسته‌نه‌گه‌ریان، له‌ کاتیکدا ته‌نها (٢٧%) به‌رتوتیژان هه‌لبژارده‌ی (نازانم) یان ده‌ست نیشان‌کردوو، ته‌نها (١٥%) به‌رتوتیژان پێیان وایه‌ که به‌رنامه ته‌له‌فزیۆنیه‌ کوردیه‌کان رۆل‌یان که هاندان و گه‌شه‌دان به‌ توانا‌کانی وه‌رگره‌کان و خسته‌نه‌گه‌ریان.

له‌ ده‌یه‌م به‌رتوتیژان به‌ رێژه‌ی (٦٩%) بژارده‌ی (هاو‌رایان) یان ده‌ست نیشان‌کردوو به‌ ناوه‌ندی ژمیره‌یی (٢٠٥١) که پله‌ی (دووهم) ی وه‌رگرتوو به‌ ئاستی هاو‌رام پێیان وایه‌ که، که‌ناله‌ ته‌له‌فزیۆنیه‌کان له‌ پال ئه‌رکه‌کانی تردا ده‌بیت ئه‌رکی گه‌شه‌دان به‌ توانا و پیشه‌کانی ژنان بدات له‌ کاتیکدا ته‌نها (١٨%) به‌رتوتیژان هه‌لبژارده‌ی (هاو‌رانیم) یان ده‌ست نیشان‌کردوو، ته‌نها (١٣%) به‌رتوتیژان پێیان وایه‌ که که‌ناله‌ ته‌له‌فزیۆنه‌کان ئه‌رکی گه‌شه‌دان به‌ توانا و پیشه‌کانی ژنان ده‌دات له‌ پال ئه‌رکه‌کانی تردا.

وه‌ک له‌ ئه‌نجامه‌کان ده‌رده‌که‌وت که ئاستی بایه‌خ و گرنگی پێدانی ته‌له‌فزیۆنه‌ کوردیه‌کان به‌ توانا‌کانی ژنان له‌ ئاستیک‌ی باشدايه‌.

خسته‌ی (١٥)

جیاوازی ئاماری T.Test له‌ وه‌لامی به‌رتوتیژان بۆ ته‌وه‌ری یه‌که‌م

جیاوازی	ئاماژ sig	به‌های (ت) T.test	ناوه‌ندی گریمانه‌ی	لادانی پێوه‌ری	ناوه‌ندی ژمیره‌یی	گۆراو
هه‌یه	٠٠٠٠٠	١٦.٧١	٢	٠.١٢٣	٢.٣٥	ته‌وه‌ری یه‌که‌م

*معنوي عند مستوى دلالة (٠.٠٥)

جیاوازی هه‌یه‌ له‌ وه‌لامدانه‌وه‌ی به‌رتوتیژان به‌ پێی ئه‌وه‌ی که به‌های (T.Test) بریتیه‌ له‌ (١٦.٧١)، ئاماژه‌ی به‌لگه‌داری (٠.٠٠٠٠) ه‌ که بچو‌کتره‌ له‌ (٠.٠٥) هه‌روه‌ها جیاوازی ئه‌وتۆ به‌دیده‌کریت له‌ ناوه‌ندی ژمیره‌یی و ناوه‌ندی گریمانه‌یی له‌ به‌ر ئه‌وه‌ی ناوه‌ندی ژمیره‌یی گه‌وره‌تره‌، به‌م جو‌ره‌ خسته‌ی (١٥) که تایبه‌ته‌ به‌ (ئاستی بایه‌خ و گرنگی پێدانی ته‌له‌فزیۆنه‌ کوردیه‌کان به‌ ژنان) به‌ ئاراسته‌ی (هاو‌رام) ئه‌مه‌ش وه‌لامی سامپلی توێنینه‌وه‌ که مان بۆ پشت راست ده‌کاته‌وه‌ به‌وه‌ی که ته‌له‌فزیۆنه‌ کوردیه‌کان بایه‌خ و گرنگیه‌یان به‌ ژنانی خاوه‌ن پیشه‌ داوه‌. ب‌روانه‌ خسته‌ی (١٥).

تەوهری دووهم: سوود وەرگرتنی ژنان لە بەرنامە تەلەفزیۆنیەکان بۆ برەودان بە تواناکان و ناساندنی کالاکانیان

ژ	پرسیار	هاورام		نازانم		هاورانییم		پله	ناوەندی ژمێرەیی	ئاست
		دوو بارەب	پژێهێ	دوو بارەب	پژێهێ	دوو بارەب	پژێهێ			
١	لە بەرنامە تەلەفزیۆنیەکاندا جیاکاری بە دیدە کریت لە خستنه پرووی پیشه و تواناکانی ژناندا	٦٠	%٦٠	٢٠	%٢٠	٢٠	%٢٠	٤	٢.٤٤	هاورام
٢	بەرنامە تەلەفزیۆنیە کوردییەکان هاندەری باشی ژنان بۆ ئەوێ بینه خاوەن کاری تایبەت بە خۆیان	٥٦	%٥٦	٢٢	%٢٢	٢٢	%٢٢	٥	٢.٣٤	هاورام
٣	بەرنامە تەلەفزیۆنیە کوردییەکان رۆڵیان هەبە لە هاندان و گەشەدان بە تواناکانی وەرگران	٦٣	%٦٣	٢٢	%٢٢	١٥	%١٥	١	٢.٤٨	هاورام
٤	بەرنامە تەلەفزیۆنیە کوردییەکان توانیویانە بازار بۆ بەرهەمی ژنان بدۆزنەوه.	٤٥	%٤٥	٢٤	%٢٤	٣١	%٣١	٧	٢.١٤	هاورام
٥	ژنان وەک پتویست نەیان توانیویانە سوود لە بەرنامە تەلەفزیۆنیەکان ببینن بۆ خستنه پرووی بەرهەمه کانیان.	٦٢	%٦٢	٢٣	%٢٣	١٥	%١٥	٢	٢.٤٧	هاورام
٦	ژنان بە بڕوا بە خۆبوونەوه بەرهەم و پیشه کانیان لە پرگه ی بەرنامە تەلەفزیۆنیەکانەوه دەخەنە پروو.	٦٩	%٦٩	١٢	%١٢	١٠	%١٠	٣	٢.٤١	هاورام
٧	بەرنامە تەلەفزیۆنیەکان کارناسانی دەکەن بۆ ئەوێ زۆرتین رژێهێ کارو پیشه کانی ژنان بخرێتە بەردیدی کریان	٥١	%٥١	١٩	%١٩	٣٠	%٣٠	٦	٢.٢١	هاورام
	کۆی ناوەندی ژمێرەیی								١٦.٤٥	

تیکرای ناوەندی ژمێرەیی برگه کان = کۆی گشتی ناوەندی ژمێرەیی برگه کان - ÷ ژماره ی برگه کان

کۆی گشتی ناوەندی ژمێرەیی برگه کان = ١٦.٤٥

ژماره ی برگه کان = ٧

١٦.٤٥ ÷ ٧ = ٢.٣٣

تیکرای ناوەندی ژمێرەیی برگه کان = ٢,٣٣

بەهۆی ئەوێ زۆریه ی برگه کانی تەوهره که ئاماژەن بۆ (سوود وەرگرتنی ژنان لە بەرنامە تەلەفزیۆنیەکان بۆ برەودان بە تواناکان و ناساندنی

کالاکانیان)، بە ناوەندی ژمێرەیی (٢.٣٣) بە ئاراسته ی هاورام، بڕوانه خستە ی (١٦).

جێ ئاماژە یه بەرتوێژانی هەردوو شاری سلیمانی و هەلەبجە بە ئاراسته ی (هاورام) لە برگه ی (بەرنامە تەلەفزیۆنیە کوردییەکان رۆڵیان هەبە لە

هاندان و گەشەدان بە تواناکانی وەرگران) بە پله ی یه کهم دیت بە ناوەندی ژمێرەیی (٢.٤٨)، هەر وهه ها برگه ی (بەرنامە تەلەفزیۆنیە کوردییەکان

توانیویانە بازار بۆ بەرهەمی ژنان بدۆزنەوه) لە پله ی کۆتایدا دین، که پله ی (حهوتەم) ه بە ناوەندی ژمێرەیی (٢.١٤) بڕوانه خستە ی (٢٧).

لە خستە ی (١٦) لە پرسیری یه کهم بەسەر نچدان لە ئەنجامه کان دەر ده که ویت لە نیوه زیاتری بەرتوێژان بە دوو باره بوونەوه ی (٦٠) کهس

و بە ناوەندی ژمێرەیی (٢.٤) که پله ی چواره نی وەرگرتوو ه بە ئاستی هاورام لە گەل ئەوه دان که جیاکاری زۆر هەبە لە خستنه پرووی پیشه و

تواناکانی ژنان لە ریگه ی بەرنامە تەلەفزیۆنیەکان، بەرتوێژان بە رژێهێ (٢٠%) بە بژاردە ی (نازانم، هاورانییم) وەلامیان داوه ته وه.

لە پرسیری دووهم وهک دەر ده که ویت بەرتوێژان بە رژێهێ (٥٦%) که ناوەندی ژمێرەیی (٢.٣٤) لە پله ی پینجه مده یه که ئاستی (هاورام)

ی وەرگرتوو له گه‌ل ئه‌ودان که به‌رنامه‌ی ته‌له‌فزیۆنه‌کان هانده‌ری باشی ژنان بوون بۆ ئه‌وه‌ی ببنه‌ خاوه‌ن پیشه‌و کاری خۆیان، به‌شێکی به‌رتوێژان به‌ رێژه‌ی (۲۲%) وه‌لامی (نازانم،هاورانی‌م)یان ده‌ست نیشان‌کردوو.

له‌ پرسیاری سێهه‌م بۆمان ده‌رده‌که‌وت که‌له (۶۳%) ی به‌رتوێژان به‌ بژارده‌ی (هاورام) به‌ ناوه‌ندی ژمیره‌ی (۲.۴۸) که‌ پله‌ی یه‌که‌می وه‌رگرتوو به‌ ئاستی هاورام پێیان وایه‌ که‌ به‌رنامه‌ی ته‌له‌فزیۆنه‌ کوردیه‌یه‌کان رۆلێان هه‌یه‌ له‌ هاندا‌ن و گه‌شه‌دان به‌ توانا‌کانی وه‌رگرا‌ن، له‌ کاتێکدا ته‌نها (۲۲%) به‌رتوێژان هه‌لبژارده‌ی (نازانم)یان ده‌ست نیشان‌کردوو،ته‌نها (۱۵%) به‌رتوێژان پێیان وایه‌ که‌ به‌رنامه‌ ته‌له‌فزیۆنه‌ کوردیه‌یه‌کان رۆلێان له‌ هاندا‌ن و گه‌شه‌دان به‌ توانا‌کانی وه‌رگرا‌ن نیه‌.

له‌ پرسیاری چواره‌م ده‌رده‌که‌وت که‌ به‌رتوێژان به‌رێژه‌ی (۴۵%) له‌ گه‌ل ئه‌وه‌دان که‌ به‌رنامه‌ ته‌له‌فزیۆنه‌ کوردیه‌یه‌کان توانیویانه‌ بازا‌ر بۆ به‌ره‌می ژنان بدۆزنه‌وه‌ به‌ ناوه‌ندی ژمیره‌ی (۲.۱۴) که‌ پله‌ی (حه‌وته‌م)ی وه‌رگرتوو،به‌ ئاستی هاورام،پاشان به‌ بژارده‌ی هاورانی‌م به‌رتوێژان ده‌ست‌نیشان‌یان کردوو که‌ به‌رنامه‌ی ته‌له‌فزیۆن ناتوانن بازا‌ر بۆ به‌ره‌می ژنان بدۆزنه‌وه‌ که‌ رێژه‌که‌یان (۳۱%)،که‌مترین به‌رتوێژان که‌ رێژه‌یان(۲۴%) نازانن که‌ به‌رنامه‌ی ته‌له‌فزیۆنه‌ کوردیه‌یه‌کان توانیویانه‌ بازا‌ر بۆ به‌رمه‌هه‌کانی ژنان بدۆزنه‌وه‌.

له‌ پرسیاری پێنجه‌م ده‌رده‌که‌وت که‌ زیاد له‌ نیوه‌ی به‌رتوێژان که‌ به‌ پله‌ی دووه‌م دین، به‌ ناوه‌ندی ژمیره‌ی (۲.۴۷) به‌ ئاست و بژارده‌ی (هاورام) که‌ ژنان وه‌ک پتویست نه‌یان‌توانیوه‌ سود له‌ به‌رنامه‌ ته‌له‌فزیۆنییه‌کان ببینن بۆ خسته‌ن رووی به‌ره‌مه‌کانیان،پاشان به‌رتوێژان به‌ (نازانم)وه‌لامیان داوه‌ته‌وه‌ که‌ رێژه‌یان (۲۳%)،له‌ کۆتایدا (۱۵%) یان ئاماژه‌ به‌وه‌ ده‌ده‌ن که‌ به‌رنامه‌ ته‌له‌فزیۆنه‌یه‌کان نه‌یان‌توانیوه‌ به‌ره‌مه‌کانی ژنان وه‌ک پتویست بخه‌نه‌روو.

پرسیاری شه‌شه‌م ئه‌وه‌مان بۆ ده‌رده‌که‌وت که‌ زۆرینه‌ی به‌رتوێژان به‌ رێژه‌ی (۶۹%) به‌ بژارده‌ی هاورام که‌ به‌ پله‌ی سێهه‌م دین به‌ ناوه‌ندی ژمیره‌ی (۲.۴۱) به‌ ئاستی هاورام پێیان وایه‌ که‌ ژنان به‌بروا به‌خۆبوونه‌وه‌ به‌ره‌م و پیشه‌کانیان له‌ رینگه‌ی به‌رنامه‌ ته‌له‌فزیۆنییه‌کانه‌وه‌ ده‌خه‌نه‌روو،پاشان به‌رتوێژان وه‌لامی (نازانم)یان ده‌ست نیشان‌کردوو، که‌مترین رێژه‌ش ته‌نها (۹%) به‌ بژارده‌ی هاورانی‌م پشت به‌ به‌رنامه‌کانی ته‌له‌فزیۆن ده‌به‌ستن بۆ ناساندنی پیشه‌ ده‌ستییه‌کانیان.

له‌ پرسیاری هه‌وته‌م که‌ (۵۱%) ی به‌رتوێژان هاوران له‌ گه‌ل ئه‌وه‌ی که‌ به‌رنامه‌ ته‌له‌فزیۆنه‌یه‌کان کارناسانی ده‌که‌ن بۆ ئه‌وه‌ی زۆرتین رێژه‌ی کارو پیشه‌کانی ژنان بخه‌رتیه‌ به‌ریدی کپیاران، که‌ ناوه‌ندی ژمیره‌ی (۲.۲۲) و له‌ پله‌ی (شه‌شه‌م)دا به‌ ئاستی هاورام،پاشان (۳۰%) به‌رتوێژان به‌ بژارده‌ی (هاورانی‌م)پێیان وایه‌ به‌رنامه‌ ته‌له‌فزیۆنه‌یه‌کان کارناسانی نا‌که‌ن بۆ ئه‌وه‌ی کارو پیشه‌کانیان بخه‌رتیه‌ به‌رچاوی کپیاران،وه‌ که‌مترینیان به‌ هه‌لبژاردنی (نازانم) به‌ رێژه‌ی (۱۹%) ده‌ست نیشان‌کردوو.

له‌ ئه‌نجامه‌کان ده‌رده‌که‌وت که‌ سوود وه‌رگرتنی ژنان له‌ به‌رنامه‌ ته‌له‌فزیۆنه‌یه‌کان بۆ به‌رودان به‌ توانا‌کان ناساندنی کالاکانیا‌ن له‌ ئاستیکی باشدا‌یه‌.

خسته‌ی (۱۷)

خسته‌ن‌رووی ئه‌نجامی تاقیکردنه‌وه‌ی (T.Test) بۆ وه‌لامی به‌رتوێژان بۆ ته‌وه‌ری دووه‌م

گۆراو	ناوه‌ندی ژمیره‌ی	لادانی پێوه‌ری	ناوه‌ندی گریمانه‌ی	به‌های (ت) T.test	ناماز sig	جیاوازی
ته‌وه‌ری دووه‌م	۲.۳۵	۰.۱۲۲	۲	۷.۱۳	۰.۰۰۰	هه‌یه

*معنوي عند مستوى دلالة (0.05)

له‌ رینگه‌ی پرۆگرامی (Spss) هه‌ ده‌رده‌که‌وت به‌هۆی ئه‌وه‌ی که‌ کۆی ناوه‌ندی ژمیره‌ی به‌هاکه‌ی کردویه‌تیه (۲.۳۵)، که‌ گه‌وره‌تره‌ له‌ کۆی ناوه‌ندی گریمانه‌ی که‌ به‌هاکه‌ی (۲)ه‌،وه‌ ئاماژه‌ی به‌نگه‌داری (۰.۰۰۰) که‌ بچوکتیه‌ له‌ (۰.۰۰۵)، ئه‌مه‌ش ئه‌وه‌ ده‌رده‌خات زۆرینه‌ی

بەرتوتیژان بۆ تەوهری (سوود وەرگرتنی ژنان لە بەرنامە تەلەفزیۆنیەکان بۆ بەردوان بە تواناکان و ناساندی کالاکانیان) بە ئاراستە (هاورام) وەلامیان داوەتەو، هەرۆهە ناوەندی ژمێرەیی سەرجهەم بڕگەکانی ئەم تەوهرە بەهاکە دەکاتە (۲.۳۳) کە پشت راستی ئەنجامەکان دەکاتەو بەوێ دەردەکەوێت کە جیاوازی لە وەلامی بەرتوتیژان بە ئاراستە (هاورام) هەیه. بڕوانە خستە (۲۸)، شیوەی (۲۰).

خستە (۱۸)

تەوهری سێهەم: ئاستی هاندان و ناساندنی کالۆ پیشەکانی دەستی ژنان لە تەلەفزیۆنە کوردییەکان

ئاست	پله	ناوەندی ژمێرەیی	هاورانی		نازانم		هاورام		پرسیار
			رێژە %	دوو بارەب وونەو	رێژە %	دوو بارەب بوونەو	رێژە %	دوو بارەب وونەو	
هاورام	۱	۲.۵۲	%۱۷	۱۷	%۱۴	۱۴	%۶۹	۶۹	تەماشای ریکلامی تەلەفزیۆنیە کوردییەکان دەکەم بۆ زانیی فرۆشتنی شەمەکان و چۆنیەتی بەکارهێنانی کالاکان.
هاورام	۱۰	۱.۸۶	%۳۰	۳۰	%۲۴	۲۴	%۳۶	۳۶	بەرنامە تەلەفزیۆنیەکان زیاتر کار بۆ ناساندنی پیشە دەستیەکانی ژنان دەکات
هاورام	۲	۲.۴۸	%۲۱	۲۱	%۱۰	۱۰	%۶۹	۶۹	بەرنامە تەلەفزیۆنیە کوردییەکان ئامرازێکی گرنگی بازارسازییە بۆ پیشە و تواناکانی ژنان.
هاورام	۹	۲.۰۳	%۳۹	۳۹	%۱۹	۱۹	%۴۲	۴۲	بەرنامە تەلەفزیۆنیە کوردییەکان بە ئامرازێکی ریکلامکاری سەرکەوتوو دەژمێریت لە بواریەکانی ژناندا.
هاورام	۶	۲.۳۳	%۲۸	۲۸	%۱۱	۱۱	%۶۱	۶۱	تەلەفزیۆنیە کوردییەکان بەرپرسن لە ناساندنی پیشە و تواناکانی ژنان
هاورام	۴	۲.۳۷	%۲۳	۲۳	%۱۷	۱۷	%۶۰	۶۰	بەرنامە تەلەفزیۆنیەکان هاوکاریکی باشن بۆ ناساندنی پیشە کاری دەستی ژنان.
هاورام	۸	۲.۲۲	%۲۹	۲۹	%۲۰	۲۰	%۵۱	۵۱	بەرنامە تەلەفزیۆنیەکان هەولێ بەدیهێنانی ئامانجەکانی ژنان دەدەن بۆ ناساندنی پیشە و تواناکانیان.
هاورام	۵	۲.۳۶	%۲۳	۲۳	%۱۸	۱۸	%۵۹	۵۹	تەلەفزیۆن ئامرازێکی گرنگی ڕوای پێدان و بانگەشەکردنە بۆ بابەتی پیشە و تواناکانی ژنان و خستەگەری بۆ وەرگەرکان.
هاورام	۳	۲.۴۴	%۱۹	۱۹	%۱۸	۱۸	%۶۳	۶۳	تەلەفزیۆنەکان دەبنە ئامرازێکی کاریگەری ریکلام و بازارگەری بۆ هەر کالۆ بەرھەرمیک کە بیەوێت.
هاورام	۷	۲.۳۲	%۲۶	۲۶	%۱۶	۱۶	%۵۸	۵۸	کەناله تەلەفزیۆنیەکان کارناسانی دەکەن بۆ پیشەکانی ژنان تا خواست و داواکاری زیاتر لەسەر کالاکانیان هەبێت.
		۲۲.۹۳							کۆی ناوەندی ژمێرەیی

تیکرای ناوەندی ژمێرەیی بڕگەکان = کۆی گشتی ناوەندی ژمێرەیی بڕگەکان - ÷ ژمارەیی بڕگەکان

$$کۆی گشتی ناوەندی ژمێرەیی بڕگەکان = ۲۲.۹۳$$

$$ژمارەیی بڕگەکان = ۱۰$$

$$۲۲.۹۳ ÷ ۱۰ = ۲.۲۹۳$$

$$تیکرای ناوەندی ژمێرەیی بڕگەکان = ۲.۲۹۳$$

بههوی ئهوهی زۆریه برهگه کانی تهوهره که ئاماژهن بو (ئاستی هاندان و ناساندنی کالو پیشه کانی دهستی ژنان له تهله فزیۆنه کوردیه کانی)، به ناوهندی ژمیره پ 22.93 به ئاراسته ی هاورام، پروانه خشته ی (18)

جی ئاماژه به رتویژانی ههردوو شاری سلیمانی و ههله بجه به ئاراسته ی (هاورام) له برهگه ی (تهماشای ریکلامی تهله فزیۆنییه کوردیه کانی ده کهم بو زانیی فرۆشتنی شمه که کانی و چۆنیه تی به کارهینانی کالاکان) به پله ی یه کهم دیت به ناوهندی ژمیره پ (2.52)، ههروه ها برهگه ی (به برنامه تهله فزیۆنییه کانی زیتر کار بو ناساندنی پیشه دهستی کانی ژنان ده کات) له پله ی کو تایدا دین، که پله ی (دهیهم) ه به ناوهندی ژمیره پ (1.87) پروانه خشته ی (18).

له خشته ی (18) پرسیاری یه کهم ده رده که وهت که زیاد له نیوه ی به رتویژان به پله ی یه کهم دین، بژارده ی (هاورام) یان ده ست نیشان کردوو، به ناوهندی ژمیره پ (2.52) به ئاستی هاورام ته ماشا کردنی ریکلامی تهله فزیۆنه کوردیه کانی ده کهم بو زانیی فرۆشی شمه که کانی و چۆنیه تی به کارهینانی کالاکان، پاشان به رتویژان به (هاورانییم) وه لامیان داوه ته وه، که ریزه که یان (17%) ته ماشا کردنی ریکلامه کانی له تهله فزیۆن کوردیه کانی به پنیویست نازان، له کو تایدا ته نها (14%) به نازانم وه لامیان داوه ته وه.

پرسیاری دووهم ئه وه مان بو ده رده که وهت که زۆرینه ی به رتویژان به ریزه ی (37%) که به پله ی دهیهم دین که ناوهندی ژمیره پ (1.87) به بژارده و ئاستی هاورام پێیان وایه که به برنامه تهله فزیۆنییه کانی کار ده کهن بو ناساندنی پیشه دهستی کانیان، پاشان (30%) به رتویژان به وه لای هاورانییم به دوو باره بوونه وه ی (30) کهس، که مترین ریزه ش به نازانم وه لامیان داوه ته وه.

له پرسیاری سییه م زۆرترین ریزه ی به رتویژان وه لای (هاورام) یان ده ست نیشان کردوو ده لێن که به پله ی دووهم دین به ناوهندی ژمیره پ (2.48) به ئاستی هاوران به برنامه ی تهله فزیۆنه کوردیه کانی ئامرازیک گرنگی بازار سازیه بو پیشه و توانا کانیان، پاشان به رتویژان به بژارده ی (هاورانییم) وه لامیان داوه ته وه، وه که مترین ریزه ش وه لای (نازانم) یان هه ل بژارده وه.

له پرسیاری چوارهم زۆرینه ی به رتویژان که ریزه که یان (42%) به ناوهندی ژمیره پ (2.03) که پله ی نۆیه م ئاستی (هاورام) یان وه رگرتوو ه، پێیان وایه به برنامه ی تهله فزیۆنه کوردیه کانی ئامرازیک ریکلامکاری سه رکه و توون له بواره کانی ژناندا، پاشان به رتویژان به ریزه ی (39%) به وه لای هاورانییم م ته نها (19%) به رتویژان نازانم که به برنامه کانی ئامرازیک ریکلامکاری سه رکه و توو ه یان نا.

له پرسیاری پینجه م به سه رنجدان له ئه نجامه کانی که ناوهندی ژمیره پ (2.33) که پله ی شه شه م وه رگرتوو ه به ئاستی هاورام که ریزه که یان (61%) به رتویژان له گه ل ئه وه دان که تهله فزیۆنه کوردیه کانی به رپرسن له ناساندنی پیشه و توانا کانی ژنان، پاشان له (28%) به رتویژان به (هاورانییم) وه لامیان داوه ته وه، له کو تایدا به رتویژان که ریزه که یان زور که مه ته نها (11%) نازانم که تهله فزیۆنه کانی کوردیه کانی به رپرسن له ناساندنی پیشه کانیان.

له پرسیاری شه شه م له (60%) ی به رتویژان که ریزه یان له نیوه زیتره هاوران له گه ل ئه وه ی که به برنامه ی تهله فزیۆنییه کانی هاوکاریکی باشن بو ناساندنی پیشه ی کاری دهستی ژنان، به ناوهندی ژمیره پ (2.37) به پله ی چوارهم وه ئاستی (هاورام) یان تو مار کردوو، (26%) به رتویژان به بژارده ی (هاورانییم)، وه که مترینیان به هه ل بژارده ی (نازانم) به ریزه ی (17%) پێیان وایه به برنامه تهله فزیۆنه کانی هاوکاریکی باشن بو ناساندنی پیشه و کاری ژنان.

له پرسیاری چه وه تم له ئه نجامه کانی ده رده که وهت به رتویژان به (51%) به بژارده ی هاورام وه لامیان داوه ته وه به ناوهندی ژمیره پ (2.22) له پله ی هه شته م دین و به ئاستی هاورام، پێیان وایه که به برنامه تهله فزیۆنییه کانی هه ولی به دهیته یان ئامانجه کانی ژنان ده دن بو ئه وه ی پیشه و توانا کانیان بناسین، وه به رتویژان به ریزه ی (29%) پێیان وایه که هه ولی به دهیته یان ئامانجه کانی ژنان دراوه له ریگه ی به برنامه کانه وه، ته نها (20%) به رتویژان بژارده ی (نازانم) یان ده ست نیشان کردوو.

له پرسیاری هه شته م به سه رنجدان له ئه نجامه کانی ده رده که وهت که ناوهندی ژمیره پ (2.36) که پله ی پینجه م وه رگرتوو ه به ئاستی هاورام که ریزه که یان (59%) به رتویژان له گه ل ئه وه دان که تهله فزیۆن ئامرازیک گرنگی رهواج پیدان و بانگه شه کردنه، پاشان له (23%) به رتویژان به

(هاورانییم) وهلامیان داوه تهوه، وه تهنها (۱۱%) بهرتویژان نازانن که تهلهفزیونه کان کوردیبه کان ئامرازیکی گرنکه بو بانگه شه کردن بو بابه تی پیشه و تواناگانیان و خستنه گه ری بو وهگره کان.

له پرسیاری نویه م له (۶۳%) بهرتویژان هه ئبژاردی (هاورام) یان دهست نیشانکردوو، به ناوهندی ژمیره پی (۲.۴۴) له پله ی سییه مدا هاتون که ئاسته که یان هاورایه پیمان وایه که تهلهفزیونه کان دهبنه ئامرازیکی کاریگه ری ریکلام و بازارگه ری بو هه ر کالو به رهه میک که خوی بیهویت، پاشان له م خسته یه دا وه ک درده که ویت که ژماره ی دووباره بوونه وه کان بو بژاردی (نازانم و هاورانییم) زور له یه که وه دوور نین تهنها ریژه ی (۱%).

له پرسیاری دهیه م ئه وه مان بو درده که وت که زورینه ی بهرتویژان به ریژه ی (۵۸%) که به پله ی حه ته م دین به ناوهندی ژمیره پی (۲.۳۲) به بژارده وئاستی هاورام پیمان وایه که که ناله تهلهفزیونه کان کارناسانی ده که ن بو پیشه کانی ژنان تا خواست و داواکاری زیاتر له سه ر کالاکانیا ن هه بیته ، پاشان (۲۶%) بهرتویژان به وه لای هاورانییم به دووباره بوونه وه ی (۲۶) که س ، وه تهنها (۱۶%) بهرتویژان به نازانم وه لامیان داوه ته وه.

وه ک له ئه نجامه کان درده که ویت ئاستی هاندان و ناساندنی کالو پیشه کانی دهستی ژنان له تهلهفزیونه کوردیبه کان قوناغیکی باشی برپوه و بهردهوم له هه وئی پیشاندانی پیشه کانی ژناندان.

خسته ی (۱۹)

خستنه پرووی ئه نجامی تاقیکردنه وه ی (T.Test) بو وه لای بهرتویژان بو ته وه ری سییه م

جیاوازی	ئاماژ sig	به های (ت) T.test	ناوهندی گریمانه ی	لادانی پیوه ری	ناوهندی ژمیره پی	گۆراو
هه یه	۰.۰۰۰	۱۰.۸۴	۲	۰.۲۱	۲.۲۹	ته وه ری سییه م

*معنوی عند مستوی دلالة (۰.۰۵)

وه ک له خسته ی (۱۹) دا خراوه ته روو، له ریگه ی پروگرامی (Spss) وه درده که ویت به هوی ئه وه ی که ناوهندی ژمیره پی به ها که ی کردویه تیبه (۲.۲۹)، که گه وره تره له ناوهندی گریمانه پی، که به ها که ی (۲) ه، وه ئامازه ی به لگه داری (۰.۰۰۰) که بچو کتره له (۰.۰۰۵)، ئه مه ش ئه وه درده خات زورینه بهرتویژان بو ته وه ری (ئاستی هاندان و ناساندنی کالو پیشه کانی دهستی ژنان له تهلهفزیونه کوردیبه کان) به ئاراسته ی (هاورام) وه لامیان داوه ته وه، وه ک له خسته ی (۱۸) دا خراوه ته روو، ناوهندی ژمیره پی سه رجه م برگه کانی ئه م ته وه ره به ها که ی ده کاته (۲.۲۹۳) که پشتراستی ئه نجامه کان ده کاته وه به وه ی که جیاوازی هه یه له وه لای بهرتویژاندا به ئاراسته ی (هاورام)، برپوانه خسته ی (۱۹).

دهرئه نجام

پاش کۆکردنه وه ی داتا و زانیاریبه کان و خستنه روو و شیکردنه وه یان، لیره دا گرنگترین ئه وه دهرئه نجامانه ده خهینه روو، که توژیینه وه که پیگه بشتوو:

۱. تهلهفزیونه کوردیبه کان هه وئ ددهن گرنگی و بایه خ بدن به ئاستی ژنان ئه ویش له ریگه ی دانانی چهند بهرنامه ی تایبته به توانا کانی ژنان و خستنه گه ری پیشه کانیان.

۲. بهرنامه تهلهفزیونه کوردیبه کان رۆئیان هه بووه له درخستنی توانا و پیشه کانی ژنان له لایه ک و توانا کانی وهگره کان و خستنه گه ریان

له لایه کی تر.

۳. ژنان سوودیای وەرگرتوو له بهرنامه ته له فزیۆنیه کان بۆ برهه و دان به توانا کانیان و ناساندنی کالاکانیان.
۴. ژنان به پتیۆستی دهزانن بهرهم و پیشه کانیان له بهرنامه ته له فزیۆنیه کاندا بخه نه روو و پروایان وایه ئه و بهرنامه کارناسانیان بۆ ده کات.
۵. ته له فزیۆنه کوردییه کان هانی ژنان ده دات بۆ ناساندنی کالۆ پیشه کانی ده ستیان.
۶. ژنان پروایان وایه ته له فزیۆنه کوردییه کان هۆکارێکی سه ره کیه بۆ به دیه پتانی ئامانجه کانیان و ده رخستی توانا کانیان و پیشه و کالاکانیان.
۷. ریکلامی ته له فزیۆنه کوردییه کان ته و اوکهری بهرنامه ته له فزیۆنیه کان به ناساندنی پیشه و توانا کانی ژنان

پیشنیازه کان

ئهم پیشنیازانه ی خواره و بۆ که ناله ته له فزیۆنیه کان و لایه نه په یوه ندیاره کان له چه ند خائیکدا ده خه یه روو:

۱. پتیۆسته که ناله ته له فزیۆنیه کان له پال ئه رکه کانی تر دا ئه رکی گه شه دان به توانا و پیشه کانی ژنان بدات.
۲. پتیۆسته که ناله ته له فزیۆنیه کان له رینگای بهرنامه ی تایبه ته وه بازارگه ری بکات بۆ کاری ده ستی ژنان.
۳. پتیۆسته که ناله ته له فزیۆنه کوردییه کان بهرنامه ی زیاتر بخاته روو بۆ ده رخستی پیشه و توانا کانی ژنان.
۴. پتیۆسته بهرنامه ی تایبه ته هه بیت له ته له فزیۆنه کوردییه کان بۆ ریکلام کردنی کاری ده ستی ژنان.
۵. پتیۆسته که ناله ته له فزیۆنیه کان له رینگای بهرنامه کانیان خواستی وه رگران بخه نه روو و گرنگی بدن به پنداویسته کانیان.
۶. پتیۆسته گه نجان زیاتر هان بدرین به ده رخستی توانا و پیشه کانیان و ده رفه تی کارکردنیان بۆ بهر خست.
۷. پتیۆسته له رینگه ی بهرنامه ته له فزیۆن بهر ده وام هه ولی ئه وه بدریت که ژنان ده توانن شان به شانی پیاوان توانا و لیتها تووی خویان نیشان بدن و ئه رکی خویان جی به جی بکه ن.
۸. پتیۆسته له رینگه ی ئامرازه کانی راگه یانندن و بهرنامه ته له فزیۆنیه کان و ریکخراوه کان و سه ندیکان و ریکخراوه کانی تایبه ته به ژنان کۆمه لگا هۆشیار بکرتیه وه به وه ی که ژنان ده توانن له هه موو بواره کانی ژیان رۆلی خویان ببینیت.

سه رچاوه کان

۱. سامی زوبیان: رۆژنامه نویسی رۆژانه و راگه یانندن، (وه رگێران)، مه م بورهان قانع: ده زگای چاپ و په خشی سه رده م، سلیمانی: ۲۰۰۸.
۲. زانا مجید صادق: کارگێری به بازار خستن، چاپی یه که م، له بلا و کراوه کانی نویسنگه ی ته فسیر، ۷/۲۰۱۹
۳. صلاح الدین عثمان قادر: البرنامج الترفیهیة فی قنات الفضائیة الكردیة قنات زاکروس النموذج، رساله ماجستر منشوره، جامعه السلیمانیه، کلیة العلوم الانسانیة، قسم اعلام، ۲۰۱۰.
۴. عاصف حمیدی، کارکردن له ته له فزیۆندا، چاپی یه که م، و. حه کیم عوسمان، چاپی یه که م، ده زگای چاپ و په خشی سه رده م، سلیمانی ۲۰۱۰.
۵. محمد فریق حسن: ده سه لاتی چواره م وزمانه ته له فزیۆن، ده زگای چاپ و په خشی سه رده م، سلیمانی، ۲۰۰۷.
۶. محمه د عه بدولقادر حاته م، مه م بورهان قانع: دیموکراسیه تی راگه یانندن و په یوه ندی کردن، و، چاپخانه ی روون، سلیمانی.
۷. نه هرو عه لی: مارکیتینگ (بازارکاری)، چاپی سییه م، له بلا و کراوه کانی نویسنگه ی ته فسیر، هه ولیتر: ۲۰۱۶.
۸. هانی ئه لرزه، رامز عه ممان: رای گشتی راگه یانندن و بانگه شه کردن، (وه رگێران) ئه حمه د سه لام: وه زاره تی رۆشنیری، ۲۰۰۷.
۹. هه ردی ئه حمه د: په یامنیتر، رۆل و ئه رک و تایبه تمه ندیه کان، چاپخانه ی شه هیدانی ئازاد هورامی، که رکوک: ۲۰۰۲.

سه‌چاوه‌ی عه‌ره‌بی:

۱۰. جون میرل، رالف لوینشتاین: الاعلام وسیلة. الرياض، دار الریغ للنشر، ۱۹۸۹.
۱۱. رانیا ممدوح صادق: الإعلان التلفزيون (التصميم و الإنتاج)، ط ۱، عمان: دار أسامة للنشر و التوزيع، ۲۰۱۲.
۱۲. طارق طه: داره التسویق، مصر: دار الكفر، الجامعی، ۲۰۰۸.
۱۳. مظفر مندوب: الاعلان فی وسائل الاعلام، (د.ن)، بغداد، ۲۰۰۳.
۱۴. محمد سعید عبدالفتاح: التسویق، القاهرة: المكتبة العربية الحديثة، ۱۹۸۶.
۱۵. نورالدین احمد النادی، والآخرین: الإعلان التقليدي و الالکترونی، ط ۱، مكتبة المجتمع العربي للنشر والتوزيع، عمان: ۲۰۱۱، ص ۱۸۸.

نامه‌ی ماسته‌ر:

۱۵. به‌ه‌رۆز به‌کر عوسمان: ژنی کورد له دیدی کوردناساندا له (۱۸۰۰-۱۹۵۰)، نامه‌ی ماسته‌ر ب‌لاونه‌کراوه، زانکۆی سلیمانی، کۆلیجی زانسته‌ مرقایه‌تیبه‌کان، به‌شی میژوو، ۲۰۲۲.
۱۶. جنور احمد محمد: ریکاره‌کانی په‌یوه‌ندی گشتی له بواری به‌بازارکردن له ژینگه‌ی وه‌به‌ره‌یتانی شاری سلیمانی، نامه‌ی ماسته‌ر ب‌لاونه‌کراوه، زانکۆی سلیمانی، کۆلیجی زانسته‌ مرقایه‌تیبه‌کان، به‌شی راگه‌یاندن، ۲۰۱۷.

نامه‌ی ماسته‌ر ئینگلیزی

17. Alan Tapper and Stephan Millett: REVISITING THE CONCEPT OF A PROFESSION ، Conscience, Leadership and the Problem of 'Dirty Hands' (Research in Ethical Issues in Organizations, Vol. 13), Emerald Group Publishing Limited, 2015, Bingley, p. 1-18.

گۆفاره‌کان

18. به‌ناز حمه‌ ره‌شید، پرسى ژن له كه‌ناله‌ ئاسمانیه‌ كوردیه‌یه‌كان و به‌رنامه‌ی بنه‌وشه‌ به‌ نمونه، توێژینه‌وه‌یه‌کی زانسته‌یه‌ له گۆفاری زانکۆی سلیمانی ب‌لاوکراوه‌ته‌وه، ژماره (۴۵) ئاب ۲۰۱۴، به‌شی B.
19. زریان خه‌تاب، پرسه‌ سیاسیه‌كان له كه‌ناله‌ ئاسمانیه‌ كوردیه‌یه‌كان، توێژینه‌وه‌یه‌کی شیکارییه‌، له گۆفاری وه‌رزى تایبه‌ت به‌ کلتوری رۆژنامه‌نوسی ب‌لاوکراوه‌ته‌وه، ژماره‌ ۳۳-۳۴، به‌هاری ۲۰۱۴.

ویب‌سایت:

[20.https://stringfixer.com/ar/Television_programme.22/8/2022,11:25 pm](https://stringfixer.com/ar/Television_programme.22/8/2022,11:25 pm)